

POPOTNIKOVA NOČNA PESEM

Goethe

Po vseh višavah
je mir,
po vseh goščavah
skoraj nikjer
ne gane se dih;
po vejah je petje prestalo.
Čakaj le, kmalo
boš tudi sam tih.

Poslovenil Oton Župančič

POLITIČNA FUNKCIJA ŽUPANČIČEVEGA DELA

Juš Kozak

V slovenskem življenju je bilo doslej le redkim pesnikom usojeno, prenašati sedem križev in po vrhu še vedno s humorjem in biti svež pri delu; gotovo pa nikomur ni bilo dano, doživeti in preživeti take viharje, ki so do dna izpremenili življenje na slovenski zemlji.

Prešeren je po srednjeveški temi, v dobi narodnega prebujenja, zapel svoje čudovite pesmi. Z »Lepo Vido«, s »Pevcem« in »Orglarčkom«, z »Novo pisarijo« in z »Zdravljico«, s »Sonetnim vencem« in s »Krstom pri Savici«, s »Soneti nesreče« je dal Slovencem neumrjoče izpovedi umetniškega in političnega poslanstva. Njegov humanizem in demokratično revolucionarno miselnost je oživil in povzdignil šele Fran Levstik v trdem boju s prvaki, z domačo in avstrijsko reakcionarno družbo. Z »Martinom Krpanom«, s »Potovanjem« je Levstik položil temelje slovenski prozi. Z ostro načelno kritiko je posegel v borbo za pisateljevo odgovornost pred samim seboj in ljudstvom. Nemirni duh se je na vseh popriščih boril s tedanjo družbo. Ob tem viharnem delu so nastajali zarodki slovenske literarne, jezikovne znanosti, slovenskega časnikarstva, satire, društvenega dela. Prešernovo demokratično revolucionarno miselnost je utemeljil v programu »Zedinjene Slovenije« in nujnosti »južnoslovanske skupnosti«. Franu Levstiku je že uspelo prebiti obroč samote, ki je oklepala Prešerna in njegove, zanesel je svoj politični program med množice, ki jih je z idejo taborov dvignil do zavestnega političnega nastopa.

Župančičevo sedemdesetletnico praznujemo v letih po največji slovenski politični zmagi. Resnico, katero je Fran Levstik z jasnim pogledom utrdil, da se mora biti boj za narodovo usodo na domači zemlji in z ljudskimi silami, je izpričala nova slovenska mladina, ki je prežeta z idejami vélike Oktobrske revolucije sprejela borbo s fašističnim okupatorjem. Ko je bil slovenski narod — povedano brez patosa — na smrt obsojen, je komunistična mladina zbrala okoli sebe vse napredne